

Джерело: Фокус.ua

Норвегія - країна відкритих людей, які не бояться бути не такими як усі, вміють поважати особисте життя і вибір інших людей, пише на Фокус.ua письменниця Лариса Денисенко

Давно я не бачила такої кількості впевнених у собі і самодостатніх людей з особливими потребами, як на вулицях норвезького Ліллекхаммера. Вони не бояться здорових людей, здорові люди не уникають їх, не роблять співчуваючі вирази обличчя, не відводять очей, і тим більше, не пропонують допомогу. Це виглядало б образливо, тому що колясочники і люди на милицях тут не відчують себе ущемленими.

На вулиці спокійно гуляють гомосексуальні пари разом зі своїми дітьми. Ніхто не показує на них пальцем і не проклинає. Дітки щасливі й усміхнені. І це показник здорового суспільства, де немає місця страху і невпевненості. Польська і норвезька мами обмінюються рецептами англійською мовою. «Що то є? Вода, Агнешка, вода», - говорить симпатична полька своїй доні, батько сімейства дублює фразу французькою мовою. Мультикультурність всюди.

У парку встановлена □□ пірамідка, я підходжу ближче і розумію, що вона складається з малюнків та аплікацій малюнків на тему прав людини. Рівність між статями, повагу до людей інших національностей, раси, орієнтації, віросповідання. Дитяче розуміння свободи, почуття захищеності, права вибору і свободи слова.

У Ліллекхаммері я перебувала на найбільшому літературному фестивалі країни. Як правило, такі заходи не обходяться без людей похилого віку. Вони - активна аудиторія. Слухають, задають питання авторам, спілкуються. Їх вік помічаєш тільки по симпатичним зморшкам і сивому волоссю. Вони також відкриті й усміхнені, як і норвезькі діти, і це теж

показник здоров'я суспільства і культури комунікації.

«Поки у нас не знайшли нафту, ми були небагатою країною», - говорить один з організаторів фестивалю Лиина Ундрум Марьюсен. - «Ми були країною лісників, рибалок і фермерів, простих людей середнього класу». Норвегія залишилася країною простих людей середнього класу, працьовитих і освічених. Людей, які знають ціну копійки і не бажаним пускати пил в очі.

Тому тут, навіть у прибережній престижній зоні проживання, не шикуються пафосні особняки, глянцевої копії замків або фортець.

Тому на дорогах немає дуже дорогих автомобілів. Тому в країні думають про дерева, що впадають в летаргічний сон, язик не повертається сказати про засохлих, використовуючи їх як опору для придорожного кіоску для продажу гарячих напоїв. До речі, там усвідомлюють, що хороша кави в національних мережевих кав'ярнях немає, тому його розливають в стаканчики з чесною написом «Something Hot».

Тому школярі не тільки розбираються в екології, а й знають, як її захищати. Тому там зрозумілий Дж.М.Кутзее, зірка літературного фестивалю цього року (до речі, він представляється саме так). Одна дитяча письменниця з США запитала мене, а як цього Дж.М звать. Я їй відповіла, зберігаючи таємницю Нобелівського лауреата, що звать його або занадто просто, або хитромудро. На що вона забавно фиркнула: «Мабуть, якийсь Джон» зі своїми лекціями на захист прав тварин.

Тому в поїзді чоловік може спокійно дозволити собі їхати, притискаючи до серця джек-рассел-тер'єра, і ніхто: ні попутники, ні кондуктор не чинить йому зауважень. Кондуктор - усміхнена і пустотлива жінка, радісно проштамповує квитки, розповідаючи про погоду, жартує. І не пробує робити губи курячої гузкой, кидаючи на вас такий погляд, ніби ви винні у всіх її бідах.

Безсумнівно, не можна не згадати той факт, що толерантне норвезьке суспільство все-таки породило Андерса Брейвіка, маніакального терориста, що ненавидить ліберальні погляди і що звинувачує у всьому мультикультурність. Але, це підірвало всю Норвегію. І це, ймовірно, одиничний випадок.

Повага до інших проявляється в чому. Наприклад, в тому, що звичайна норвезька вчителька попросила відомого сомалійського письменника Нуррудіна Фараха ходити по школах і вчити норвезьких дітей життя. «Ми повинні розуміти ціну свободи, боротьби і правди», - сказала вона під шквал оплесків.

Тому в Норвегії ти відчуваєш себе людиною. Ти відчуваєш повагу до себе, незважаючи на твій колір шкіри, кількість грошей на рахунку, зовнішню успішність або неудачливість, релігійні погляди чи будь-які інші дратівливі ознаки